

Juli 2023

In dit document vindt u een overzicht van relevante en actuele/openstaande subsidieregelingen voor agrariërs in de provincie Groningen. Het overzicht is uitgebreid, maar niet compleet. Voor meer mogelijkheden, ook buiten de landbouw, verwijzen wij u naar de volgende websites:

www.123subsidie.nl

www.snn.nl/ondernemers

www.rvo.nl/subsidies-financiering

www.provinciegroningen.nl/subsidies

www.erfgoedloketgroningen.nl

Dit document is samengesteld voor het Agroprogramma in juli 2023 en wordt meerdere keren per jaar geactualiseerd. Aan dit document kunnen geen rechten worden ontleend.

Inhoud

Gebouwen en Stal	3
Subsidieregeling deskundigenkosten agrarische bedrijven.....	3
Duurzame melkveestal	3
Subsidie Verduurzaming en Verbetering Groningen (Zakelijk).....	3
Monumenten	4
Regulier Onderhoud Rijksmonumenten (RORG).....	4
Groot onderhoud waaronder Restauratie Rijksmonumenten (GRRG).....	4
Regulier onderhoud karakteristieke panden en gemeentelijke monumenten (SOK).....	4
Financiering	5
Energie-investeringsaftrek (EIA).....	5
MIA\Vamil Milieu Investeringsaftrek en Willekeurige afschrijving milieu-investeringen	6
Nieuwe mogelijkheden Milieulijst 2023.....	6
Borgstellingskrediet voor de Landbouw (BL)	7
Welke soorten BL zijn er?	7
Borgstellingskrediet standaard	7
Borgstellingskrediet Plus (BL Plus).....	7
Landbouwinnovatie.....	7
Energie & Milieu	8
Brongerichte verduurzaming stallen; onderzoeken en ontwikkelen van innovaties voor stallen	8
Investeringsregeling reductie stikstof	8
Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (SDE++)	9
SamenZONderAsbest	9
Landschap	10
Agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLB)	10
Bos en hout.....	10
Leefbaarheid & Omgeving	11
LEADER Oost-Groningen	11
Regio Deal Natuurinclusieve Landbouw Noord-Nederland	12
Uitvoeringsregeling boerenexperimenten Veenkoloniën, Westerwolde en Oldambt.....	12
Opleidingen	13
Persoonlijk OntwikkelingsBudget	13

Gebouwen en Stal

Subsidieregeling deskundigenkosten agrarische bedrijven Subsidieregeling voor agrarische ondernemingen die een juridische, bouw, landbouwkundige, planologische, sociaal-emotionele of bedrijfseconomische kennisvraag hebben vanwege de gevolgen van gaswinning uit het Groningenveld.	<u>Subsidieregeling deskundigenkosten agrarische bedrijven 2021-2025 Lokale wet- en regelgeving (overheid.nl)</u> • Open tot 2025 • Max. 5.000 euro • Aanvragen bij NCG
Duurzame melkveestal Een <u>Maatlat Duurzame Veehouderij-</u> (MDV-)stal is een veestal met een lagere milieubelasting, met maatregelen voor diergezondheid en dierenwelzijn en draagt daardoor bij aan verduurzaming van de veehouderij. Het nationale certificaat Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV) is voor veehouders voorwaardelijk om te kunnen deelnemen aan de fiscale overheidsregelingen MIA en Vamil of voor een BL Plus lening onder het Borgstellingskrediet voor de Landbouw. Voor melkveestallen is er een koppeling met de Regeling groenprojecten. MDV stimuleert de verduurzaming van de veehouderij en zorgt dat gecertificeerde stallen voldoen aan eisen op de thema's ammoniakemissie, bedrijf & omgeving, brandveiligheid, diergezondheid en -welzijn, fijn stof en klimaat.	<u>Duurzame melkveestal RVO.nl Rijksdienst</u> • Fiscale regeling, onderdeel van MIA\Vamil • Geen sluitingsdatum
Subsidie Verduurzaming en Verbetering Groningen (Zakelijk) Voor eigenaren van gebouwen die in het versterkingsprogramma van NCG zitten en een beoordeling met nieuwe inzichten hebben of krijgen. Of een beoordeling met verouderde inzichten hebben en daaruit blijkt dat geen versterking nodig is. Subsidie voor: • het verbeteren en/of verduurzamen van uw woning of gebouw. Het mag ook aan bijgebouwen op hetzelfde adres. • zonnepanelen, vloer-, muur- en dakisolatie, maar ook aan onderhoud of het verbouwen van je keuken of badkamer.	<u>www.snn.nl/ondernemers/subsidie-verduurzaming-en-verbetering-groningen-eu-17000-zakelijk</u> • Open tot 1 juli 2026 • Max. 17.000 euro

Monumenten

Regulier Onderhoud Rijksmonumenten (RORG) De subsidie is bedoeld voor regulier onderhoud aan rijksmonumentale woonhuizen in de aardbevingsgemeenten. Hierbij hanteren we de gemeentegrenzen uit 2018. Dit waren de gemeenten: Appingedam, Bedum, Delfzijl, De Marne, Eemsum, Groningen, Loppersum, Midden-Groningen, Ten Boer en Winsum. Daarnaast is de gemeente Oldambt per 6 februari 2019 aan het aardbevingsgebied toegevoegd.	www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/energie-investeringsaftrek/ondernemers • Hele jaar door aanvragen mogelijk • Budget: 1.350.000 euro
Groot onderhoud waaronder Restauratie Rijksmonumenten (GRRG) De subsidie is bedoeld voor groot onderhoud waaronder restauratie en herbestemming van rijksmonumentale gebouwen in de provincie Groningen. De hoogte van de subsidiabele restauratiekosten binnen de totale projectkosten is voor gebouwde rijksmonumenten minstens € 35.000. Voor groene rijksmonumenten geldt een minimum van € 20.000,- subsidiabele restauratiekosten. Voor luidklokken en uurwerken geldt een minimum subsidiabele restauratiekosten van € 5.000,-.	https://www.provinciegroningen.nl/subsidies/cultuur/groot-onderhoud-waaronder-restauratie-rijksmonumenten-grrg/ • Werkt via tendersysteem • Tweede tender open in het najaar van 2023
Regulier onderhoud karakteristieke panden en gemeentelijke monumenten (SOK) De subsidie is bedoeld voor regulier onderhoud aan karakteristieke panden en gemeentelijke monumenten in de aardbevingsgemeenten. Hierbij hanteren we de gemeentegrenzen uit 2018. Dit waren de gemeenten: Appingedam, Bedum, Delfzijl, De Marne, Eemsum, Groningen, Loppersum, Midden-Groningen, Ten Boer en Winsum. Daarnaast is de gemeente Oldambt per 6 februari 2019 aan het aardbevingsgebied toegevoegd. De subsidieregeling is opgesteld naar aanleiding van het Erfgoedprogramma en wordt mede gefinancierd door Nationaal Programma Groningen.	https://www.provinciegroningen.nl/subsidies/cultuur/regulier-onderhoud-karakteristieke-panden-en-gemeentelijke-monumenten-sok/ • Hele jaar door aanvragen mogelijk • Budget: 3.000.000 euro

Financiering

Energie-investeringsaftrek (EIA) Heeft u een bedrijf dat investeert in een bedrijfsmiddel dat zorgt voor minder CO₂-uitstoot? Energiezuinig is? Of wilt u investeren in duurzame energie? Maak dan gebruik van de regeling Energie-investeringsaftrek (EIA). U kunt dan 45,5% van de investeringskosten aftrekken van de winst. Dit verlaagt uw fiscale winst. De Energie-investeringsaftrek (EIA) is bedoeld voor ondernemers die willen investeren in energiebesparende technieken en de toepassing van duurzame energie in hun onderneming. Door de EIA leveren dergelijke investeringen dubbel voordeel op. Niet alleen besparing op energiekosten, ook minder inkomsten- of vennootschapsbelasting. Op de site van RVO staat de energielijst vermeld met de investeringen die in aanmerking komen voor de EIA. Daarnaast is er een generieke code voor (maatwerk)investeringen in een bedrijfsmiddel dat niet specifiek op de lijst staat, maar die wel energiebesparing oplevert.	www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/energie-investeringsaftrek/ondernemers • Landelijke regeling, budget: 249 miljoen euro• Jaarrond indienen is mogelijk

MIA\Vamil | Milieu Investeringsaftrek en Willekeurige afschrijving milieu-investeringen

De MIA\Vamil subsidie is voor ondernemers die fiscaal voordelig willen investeren in milieuvriendelijke technieken. Volut heet de regeling Milieu Investeringsaftrek (MIA) en de Willekeurige afschrijving milieu-investeringen (Vamil).

Via de MIA\Vamil-regeling kan:

- fiscaal voordelig investeren in milieuvriendelijke producten of bedrijfsmiddelen;
- innovatieve milieuvriendelijke producten sneller op de markt brengen.

Alle Nederlandse ondernemers die inkomsten- of vennootschapsbelasting betalen, kunnen gebruik maken van de MIA\Vamil. De regeling is onder meer interessant voor ondernemers in de agrarische sector, de scheepvaart en de industrie, maar ook voor ondernemers die investeren in duurzaam vervoer, duurzame recreatie en duurzame gebouwen.

Nieuwe mogelijkheden Milieulijst 2023

Op de [Milieulijst 2023](#) staan weer nieuwe mogelijkheden voor ondernemers om te investeren in duurzame landbouw. In de [infographic op de website](#) komen deze nieuwe bedrijfsmiddelen onder verschillende categorieën terug, zoals:

- een plasma-installatie voor het behandelen van dierlijke mest (onder 'Emissiebeperking' en 'Kringlooplandbouw')
- een dual-fuel waterstof aangedreven landbouwtractor (onder 'Werktuigen')
- productieapparatuur voor strokenteelt (onder 'Duurzame teeltsystemen' en 'Bodemkwaliteit, biodiversiteit en klimaatadaptatie')

Kringlooplandbouw (circulaire economie)

- Door kringlopen te sluiten houden we agrarische biomassa (en de daarin opgeslagen voedingsstoffen) vast in het voedselsysteem. Wat helpt is zuiniger omgaan met schaarse grondstoffen, minder verspillen van biomassa en optimaal benutten van reststromen. Dit leidt ertoe dat we minder voedingsstoffen van elders hoeven aan te voeren. Bijvoorbeeld in de vorm van kunstmest en geïmporteerd veevoer. Deze vorm van kringlooplandbouw noemen we ook wel circulaire economie.
- Bedrijfsmiddelen die bijdragen aan de circulaire economie herkent u in de Milieulijst aan een blauw CE-logo.

www.rvo.nl/subsidies-financiering/mia-vamil/ondernemers/landbouw

Jaarrond indienen is mogelijk.

Borgstellingskrediet voor de Landbouw (BL)

Wilt u investeren in uw land- of tuinbouwbedrijf? Maar heeft u te weinig onderpand voor een lening? Met het Borgstellingskrediet voor de Landbouw (BL) kunt u toch een financiering krijgen. Hiermee staat de overheid borg voor een deel van uw lening bij de bank of financier.

www.rvo.nl/subsidies-financiering/bl

Jaarrond indienen is mogelijk.

Welke soorten BL zijn er?

Een bank kan verschillende soorten BL voor u aanvragen. Bij sommige onderdelen zijn er extra gunstige voorwaarden. Bijvoorbeeld een lagere provisie die u betaalt.

Borgstellingskrediet standaard

U wilt investeren in uw bedrijf maar u heeft te weinig onderpand voor de lening. U kunt dan bij uw financier een lening met borgstelling krijgen van maximaal € 1,2 miljoen.

Borgstellingskrediet Plus (BL Plus)

Wilt u duurzaam investeren in stallen en kassen of wilt u omschakelen naar biologische landbouw óf een duurzamere manier van produceren? U kunt bij uw financier een borgstellingslening krijgen van maximaal € 2,5 miljoen. Lees meer hierover bij [Extra mogelijkheden binnen het BL](#).

Landbouwinnovatie

Wilt u investeren in een nieuw bedrijfsconcept, product of productieproces? Dan kunt u bij uw financier een borgstellingslening krijgen van maximaal € 2,5 miljoen. Kijk voor meer informatie bij [Extra mogelijkheden binnen het BL](#).

Er wordt borg gestaan voor:

70% van het kredietbedrag voor zover het krediet niet strekt tot financiering van aanvullende investeringen (aanvullende financieringen zijn nieuwe investeringen binnen drie jaar na de start van een landbouwonderneming door een starter of de overname van een landbouwonderneming door een overnemer); of 90% van het kredietbedrag voor zover het krediet strekt tot financiering van aanvullende investeringen.

Energie & Milieu

Brongerichte verduurzaming stallen; onderzoeken en ontwikkelen van innovaties voor stallen In het Klimaatakkoord staan afspraken over het verlagen van uitstoot in de veehouderij in 2030 en 2050. De Subsiemodules brongerichte verduurzaming stal- en managementmaatregelen (Sbv) helpen hieraan mee. Met de innovatiemodule kunt u samen met een onderzoeksorganisatie een nieuwe techniek of maatregel onderzoeken en ontwikkelen. Met de investeringsmodule kunt u een bewezen innovatie installeren in uw stal. Wilt u de uitstoot nog verder verlagen? Bijvoorbeeld met andere maatregelen dan nieuwe staltechnieken? U vindt meer informatie over het verlagen van uitstoot via voer, dier, mest en stal op de website van Integraal Aanpakken.	www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/innovatie-en-verduurzaming-stallen De Sbv-investeringsmodule gaat nog een keer open, dit keer speciaal voor veehouderijbedrijven die onder de aanpak piekbelasting vallen. Binnenkort volgt meer informatie over de voorwaarden en voor welke investeringen u subsidie kunt krijgen. Meer informatie leest u ook op de website Aanpak stikstof.
Investeringsregeling reductie stikstof "Deze regeling heeft tot doel investeringen te stimuleren die bijdragen aan de reductie van stikstofemissie binnen een agrarische onderneming. Het geven van advies door een extern deskundige over die maatregelen maakt daar ook onderdeel van uit." (bron: SNN.nl)	https://www.snn.nl/zakelijke-subsidies/investeringsregeling-reductie-stikstof Aanvragen mogelijk t/m 31 december 2023

Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (SDE++) De overheid wil de uitstoot van broeikasgassen in Nederland in 2030 verminderen met ten minste 55% ten opzichte van 1990. De subsidieregeling SDE++ draagt hieraan bij. Met deze subsidie worden bedrijven en non-profitorganisaties gestimuleerd om grootschalig hernieuwbare energie op te wekken en de uitstoot van CO₂ te verminderen. Met energietransitie bedoelen we de overgang van fossiele brandstoffen naar duurzaam opgewekte energie. De SDE++ is een exploitatiesubsidie. Dat betekent dat u subsidie ontvangt tijdens de periode dat u uw installatie in gebruik heeft (de exploitatieperiode). De hoogte van deze subsidie hangt af van: • de werkelijke hoeveelheid hernieuwbare energie die u opwekt• de werkelijke hoeveelheid CO₂ die u minder uitstoot door het gebruik van uw installatie, en de marktprijs U ontvangt subsidie over een periode van 12 of 15 jaar. Hoeveel jaren u subsidie krijgt, hangt af van de categorie waarbinnen u aanvraagt. Er zijn 5 hoofdcategorieën: • Hernieuwbare elektriciteit• Hernieuwbaar gas• Hernieuwbare warmte• CO₂-arme warmte• CO₂-arme productie.	www.rvo.nl/subsidies-financiering/sde De regeling gaat waarschijnlijk van 5 september tot en met 5 oktober 2023 weer open voor aanvragen.
SamenZONderAsbest Eigenaren van asbestdaken werken samen met lokale energiecoöperaties om asbestdaken te saneren en te vervangen door zonnepanelen. De eigenaar van een asbestdak kan de investering van de asbestsanering in 15 jaar terugverdienen. Een energiecoöperatie van burgers huurt een dak met opwekinstallatie en zonnepanelen voor 15 jaar. Na deze periode worden de zonnepanelen eigendom van de dakeigenaren. Het gaat om een proef, waarin ruimte is om 120 asbestdaken in te ruilen voor zonnedaken.	https://www.provincie groningen.nl/subsidies/klimaat-en-energie/samenzonderasbest/ • Tot en met 31 december 2023• Budget: 700.000 euro

Landschap

Agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLB) In landbouwgebied is er subsidie mogelijk voor beheermaatregelen voor natuur en landschap, bijvoorbeeld voor weidevogel- en akkervogelbeheer. Individuele boeren kunnen subsidie krijgen via een van de drie agrarische collectieven in de provincie Groningen. Het collectief sluit hiervoor een contract met individuele boeren. De grond ligt binnen één van de begrensde leefgebieden voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer. In het Natuurbeheerplan zijn leefgebieden begrensd voor weidevogels, akkervogels, natte en droge dooradering en water.	https://www.provinciegroningen.nl/subsidies/natuur-en-landschap/agrarisch-natuur-en-landschapsbeheer-anlb/ Opening loket eind 2023.
Bos en hout Gericht op initiatieven die bijdragen aan groei van bos en andere houtige landschapselementen in de provincie Groningen en passen in het landschap. Het kan gaan om bospercelen, houtsingels, of bomen op het erf. Het programma bestaat uit vijf onderdelen (zogenoemde programmalijnen). Deze subsidieregeling heeft betrekking op de eerste drie: 'Bosaanleg', 'Lijnen in landschap' en 'Vergroening erven'.	https://www.provinciegroningen.nl/subsidies/natuur-en-landschap/bos-en-hout/ U kunt van 21 april tot en met 31 oktober 2023 een aanvraag indienen.

Leefbaarheid & Omgeving

LEADER Oost-Groningen LEADER is een Europees subsidieprogramma dat gericht is op samenwerking in de regio en zich met name richt op minder-verstedelijkte gebieden en gebieden die achterblijven in de economische ontwikkeling. De leefbaarheid en de economie op het platteland versterken en verder ontwikkelen: dat is wat LEADER nastreeft. Hiervoor ondersteunt zij initiatieven van inwoners, ondernemers en organisaties uit het gebied zelf. Initiatieven die bijdragen aan een vitaal platteland op de lange termijn. Dit kan zijn door het organiseren van bijeenkomsten of door het subsidiëren van projecten die bijdragen aan deze doelen. LEADER Oost-Groningen bestrijkt het gebied van de gemeenten Oldambt, Midden-Groningen (geldt alleen voor het voormalige gemeente Menterwolde deel), Veendam, Pekela, Stadskanaal en Westerwolde.	www.leaderoostgroningen.nl/ Gesloten. Wellicht weer open medio 2023.

Regio Deal Natuurinclusieve Landbouw Noord-Nederland

Het doel van de Subsidieregeling Regio Deal Natuurinclusieve Landbouw Noord-Nederland (RDNILNN) is het stimuleren van projecten die bijdragen aan het versnellen van natuurinclusieve landbouw in Drenthe, Friesland en Groningen. Hierbij wordt sterke landbouw gerealiseerd welke topvoedsel produceert en die bijdraagt aan een rijke leefomgeving. Het gaat om het ontwikkelen, toetsen of toepasbaar maken van een structurele benadering voor natuurinclusieve landbouw op basis van ecologische en landbouwkundige kennis, kennis over gebiedsparticipatie en verdienmodellen.

Vanuit de Regio Deal Natuurinclusieve Landbouw ondersteunen we vernieuwende ideeën van twee of meer agrarische ondernemers. De ideeën sluiten aan bij de streefbeelden en actieplannen voor de drie gebieden. Omdat de gebieden verschillen in landbouwstructuur en omgevingsfactoren, landschap en biodiversiteit, is voor de Veenkoloniën, Westerwolde en het Oldambt een streefplan en actieplan gemaakt.

Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om een experiment op het gebied van natuurinclusieve teelttechniek, perceelinrichting, *smart farming* en/of gebruik van omgevingsfactoren of een combinatie daarvan. Mogelijke thema's zijn strokenteelt in combinatie met innovatie/ *high tech*, het benutten van overhoeken, lokale afzet van producten, bodemkwaliteit of de overgang van landbouw en natuur.

Natuurinclusieve landbouw is een economisch en ecologisch rendabel landbouwsysteem. Boeren zetten in op een meer natuurlijke balans in hun landbouwsysteem. De uitgangspunten zijn productie van voedsel, productie van biodiversiteit, economisch gezonde landbouwbedrijven en meer verdienmodellen en nieuw verdienvermogen rond nieuwe natuurinclusieve landbouwsystemen.

www.regiodealnatuurinclusivelandbouw.nl/subsidie-regelingen

Uitvoeringsregeling boerenexperimenten Veenkoloniën, Westerwolde en Oldambt

- Open t/m 31 maart 2024
- Budget: 200.000 euro

Opleidingen

Persoonlijk OntwikkelingsBudget Het doel van de regeling Persoonlijk OntwikkelingsBudget (SFG-POB) van de Stichting Sociaal Fonds Graanbe- en verwerkende bedrijven (SFG), is om werknemers de mogelijkheid te bieden hun kwaliteiten te verbeteren, waardoor zij een sterkere positie op de arbeidsmarkt verwerven.	www.grancao.nl/subsidies/persoonlijk-ontwikkelingsbudget-pob Jaarrond indienen is mogelijk.